नि वृणग्वज्रबाहुः ṚV. vii.18.12; अपो न नावा दुरिता तरेम ṚV.vii.65.3; KāṭhS. 12.14(i.176.17); अति नो विष्पिता पुरु नौभिरपो न पर्षथ ṚV. viii.83.3; अप्सु मरिष्यसि AV. xi.3.43; AV. (P.)xvi. 56.13; आपस्पुत्रासो अभि सं विशध्वम् AV. xii.3.4; अपां न्ययनादपामार्गानाहरन्ति MaiS.ii.6.3 (ii.64.18); KāṭhS. 15.2 (i.210.15); यदपोऽवभृथमभ्यवैति तांश्वां एतद्दीक्षां पुनरप्सु प्रवेशयति MaiS.iii.6.2 (iii.61.2); यस्य देवयजनस्यापः पुरस्तात्तद्यजेत MaiS. iii.8.4 (iii.97.11); यस्य होता प्रातरनुवाकमनुब्रुवन्नग्निमपः सूर्यं तानि पश्येत् तद्ब्रह्मवर्चसकामो यजेत MaiS. iii.8.4 (iii.98.15); KāṭhS. 25.3 (ii.105.16); KapiKaS. 38.6 (211.3); सुप्रीतश्शिशुरप आविवेश KāṭhS. 4.13 (i.38.9); KapiKaS. 3.11 (35.8); प्राजापत्यं चरुं निर्वपेत् गार्मुतमप्सु पशुकामः KāṭhS. 10.11 (i.138.3); यदप्सु प्रवपति व्यृद्धिस्सा KāṭhS. 13.12 (i.195.2); अप्सु भस्म प्रवपति KāṭhS. 19.12 (ii.15.7); KapiKaS. 31.2 (149.13); तस्य सानिर्य्या यदपोऽनभिनन्दन्तोऽभ्यवयन्ति PañcBr. v.9.3; उच्चावचा वा आप उतेव गाधा भवन्त्युतेव गम्भीराः ṢadviBr. ii.4.6; तेनाप एवाभ्यवयन्ति ṢadviBr. iii.1.1; पाप्मानः हैष हन्ति यो यजते तमिमं पाप्मानः हतमपो हराणीति ṢadviBr. iii.1.3; अतो वाव यतमथैव कतमथा चापः स्युस्तदभ्यवेयुः ṢadviBr. iii.1.30; iv (v).1.12; YājñaU. 601.19 (1); नापोऽभ्यवेयात् SāmaViBr. i.4.1; इष्टाहोत्रीयं प्रयुञ्जानो नाप्सु म्रियते SāmaViBr. ii.3.8; अप्सु इतरौ (पिण्डौ प्रक्षिपेत्) ĀśvaŚS. I. ii.7.14; अपोऽभ्यवहरेयुः ĀśvaŚS. I.iii.10.22; I.iii.14.10; ĀpaŚS. ix.15.3; xvi.8.1; अग्नावजायमाने ... जुहुयुः। ... °अप्सु ĀśvaŚS. I.iii.14.16; II.vi.6.9; सत्रिधर्माः ... वर्जयेयुः ...। अनृतं क्रोधम् अपां प्रगाहणम् ĀśvaŚS. II.vi.8.8; अपः पिण्डानभ्यवहरेद् ब्राह्मणं वा प्राशयेत् ĀpaŚS. i.10.16; शतं ते राजन् ... इत्यपो दृष्ट्वा जपति ĀpaŚS. viii.7.25; अपः प्रगाह्य तिष्ठन्तोऽवभृथेन चरन्ति ĀpaŚS. viii.7.27; स्थालीं पूरयित्वाप्सूपमारयति ĀpaŚS. viii.8.12; ऐन्द्राग्नतुषानप्सु प्रतिपादयति ĀpaŚS. viii.12.6; यदि दर्भात्र विन्देदप्सु होतव्यम् ĀpaŚS. ix.3.11; अकामसंज्ञपने ... अपोऽभ्यवहृत्यान्यं तद्रूपवर्णवयसं तद् दैवतमुपाकृत्य यजेत ĀpaŚS. ix.18.8; यद्यप्सु पतेदप्सु म्रियेत ĀpaŚS. ix.20.5; स्थावरास्वप्सु स्नाति शङ्खिनीष्ववकिनीषु लोमशे तीर्थे ĀpaŚS. x.5.15; अपां मध्य उद्वासयेत् ĀpaŚS. xv.16.2; अधीयीत ... नापामन्ते ĀpaŚS. xv. 21.8; नित्यमप्सु भस्मप्रवेशनं दीक्षितस्य ĀpaŚS. xvi.13.2; यद्येनमुदके भीर्विन्देदुदकाञ्जलिमादाय ... अप्सु जुहुयात् ĀpaŚS. xvii.14.4; xviii.20.3; अश्वानप्सु स्नापयन्ति ĀpaŚS. xviii.3.1; यदालब्धायामभ्रः स्यादप्सु वा प्रवेशयेत् ĀpaŚS. xix.17.17; अपोऽश्वमभ्यवगाहयन्ति श्वानं च ĀpaŚS. xx.3.10; अपोनप्त्रीयं चरुं यद्यप्सु पतेत् ĀpaŚS. xxii.21.2; अप्स्ववदानहोमः KātyŚS. i.1.16; (देवयजनस्य) पुरस्ताद्यास्यापः स्युः LātyāŚS. i.1.15; अप्स्ववभृथेष्ट्याम् अप्सु ते इति पुरस्तात् होमान् VaitāSū 23.20; यदि स्नायात् दण्ड इव अप्सु प्लवेत MānGS. i.1.14; नाप्सु श्लाघमानः स्नायाद्यदि स्नायाद्दण्डवत्प्लवेत् ĀpaDS. i(1).2.30; BaudhDS. i.2.40; अपोऽभ्यवेयुस्सवनानुकल्पम् BaudhDS. ii.1.41; तपस्यमपोऽवगाहनम् BaudhDS. ii.3.1; श्मशानमापो देवगृहम् ... अप्रक्षाल्य पादौ तत्र प्रवेष्टव्यम् BaudhDS. ii.5.2; कमण्डलुम् ... समादाय यत्रापस्तद्व्रतस्नात्वा BaudhDS. ii.10.32; सर्वे ववृधुरल्पेन कालेनाप्सु इव नीरजाः MahāBhā. i.115.28; अपो वापि प्रवेक्ष्यामि MahāBhā. ii.43.27; Rāmā. v.11.43; प्राणिनो नाप्सु मज्जन्ति नानर्थे पावकोऽदहत्।... रामे राज्यं प्रशासति MahāBhā. xii.29.49; Rāmā. i.1.73; केचिदपो विगाह्य वसन्ति BuddhaC. 7.17; गिरौ वने चाप्सु च सागरे च यान् भ्रंशमर्छन्ति ... तेषु ... कामेषु कस्यात्मवतो रतिः स्यात् BuddhaC. 11.28; अप्सु भूमिवदित्याहुः ManuSm. 8.100; अप्सु वा प्लवते चाति दूरम् CaraS.ii.6.4; अप्सु मुक्तशिखोऽपि वा। अकृत्वा पादशौचं तु आचान्तोऽप्यशुचिर्भवेत् LaŚātāSm. 127; तान्नमस्याम्यहं सर्वान् पितृनप्सूदधावपि MārkP. 97.5; राघवलक्ष्मणाभ्यां प्रत्तं जलम् ... अन्तिकेऽपाम् Bhaṭṭi. 3.50; धूमिनी ... उदश्चन्तं च तं कूपादपः ... प्रणुनोद DaśKuC. 109.7; न कुर्याद् भुवि विण्मूत्रे ...। न चाप्सु न गिरौ चापि PāraS. 2.36; अद्भ्यो जातान्यब्जानि ManuBh. ii.116.29 (*on* 8.100); धनदण्डश्च ब्राह्मणेभ्योऽप्सु प्रवेशनेन वरुणाय वा ManuBh. ii.212.22 (*on* 8.336); अप्सु वा जुहुयाद्राम पद्मान्ययुतशोऽग्निषु ViṣṇuDhaP. ii.124.79; तत्राप्सु क्रीडायां कूले शिरो निधाय संविष्टयोः संवेशनात्मकोऽपि यः ... योगस्तं संपुटेन चोपलक्षयेत् JayaMa. 141.18 (*on* 2.6); मत्स्यस्येवाप्सु सदा दम्भस्य ज्ञायते गतिः केन KalāVi. 1.43; एष पन्थाः परिव्राजकानां वीराध्वनि वानाशके वापां प्रवेशे वाग्निप्रवेशे YājñU. 601.26 (2); महत्यम्भसि होमयेत्। अपामसंभवे होमं भूमिभागे मनोहरे ŚivU. 4.63; अश्विनौ ... ऊचतू राजपुत्रीं तां पतिस्तव विशत्वपः DevīBhāP.vii.5.21; गर्तपङ्काप्सु मज्जनम् ... स्वप्ने विनाशभयदुःखदम् ĪśānŚiPa. ii. 18.40; अप्सु प्रास्यन्तीति प्रक्षिपन्ति HārLa. 136.11; अप्सु जलान्तः प्राणानायम्य ManvaVi. 1419.18 (*on* 11.149); सोऽक्रीडद्य ... अप्सु च रम्यभूमिषु चरन् MātaLī. 1.19; मृगयाविहारः। समीरणोत्सेक इवाप्सु नावं सप्ताङ्गचिन्तां नृपतेर्जहार RāghPāṇ.(Ka.) 1.58; नीलोत्पलेन प्रतिदिवसमतो मग्नमप्सु RāghPāṇ. (Ka.) 2.14; क्रीडा चाप्सु सरोरुहेषु वसति ... सेवादैन्यविमाननाविरहितो हंसः सुखं जीवति Subhāṣi. 715; अपामन्तिकं प्राप्येति देशान्तरस्याप्युपलक्षणम् ViraMi. (Āhnika.) 307.4; [सरोऽप्सु च Vaija. 226.34]; **1Aiii** moving or flowing water, i.e. river or stream वाश्राइव धेनवः स्यन्दमाना अञ्जः समुद्रमव जग्मुरापः ṚV. i.32.2; AV. ii.5.6; MaiS. iv. 14.13; नदं न भिन्नममुया शयानं मनो रुहाणा अति यन्त्यापः ṚV. i.32.8; अपमिव प्रवणे यस्य दुर्धरः राधः ṚV. i.57.1; अध ते विश्वमनु हासदिष्टय आपो निम्नेव सवना हविष्मतः ṚV. i.57.2; x.78.5; तमित् पृणक्षि वसुना भवीयसा सिन्धुमापो यथाभितो विचेतसः ṚV. i.83.1; ते सेधन्ति पथो वृकं तरन्तं यह्वतीरपः ṚV. i.105.11; तस्मा आपो घृतमर्षन्ति सिन्धवः ṚV. i.125.5; इन्द्रायाहिघ्ने न रमन्त आपः। अहरहर्यात्यक्तुरपाम् ṚV. ii.30.1; आपः ... स्रवितवे दधन्युः ṚV. iv.3.12; वि त्वदापो न पर्वतस्य पृष्ठादुक्थेभिरिन्द्रानयन्त यज्ञैः ṚV.vi.24.6; SV. (Kau.) I.i (2).2.6; SV. (Jai.) i.7.6; तृत्सवः ... आपो न सृष्टा अधवन्त नीचीः ṚV. vii.18.15; सस्रुरापः ṚV. vii.101.4; अर्षन्त्यापो जवसा वि मातरः ṚV. viii.89.4; महान्तं त्वा महीरन्वापो अर्षन्ति सिन्धवः ṚV. ix. 2.4; SV. (Kau.) II.iv (1). 3.4; SV. (Jai.) ii. 31.10; अया पवस्व धारया ... हिन्वानो मानुषीरपः ṚV. ix. 63.7; SV. (Kau.) I.vi (1).1.7; SV. (Jai.) i.51.7; iv.28.5; यत्रामूः ... आपस्तत्र माममृतं कृधीन्द्रायेन्दो परि स्रव ṚV. ix.113.8 (Sāy. गङ्गाद्याः आपः); आपो न सिन्धुमभि यत्समक्षरन्त्सोमास इन्द्रम् ṚV. x.43.7; त्वया वयं प्रवतः शश्वतीरपोऽति शूर तरामसि SV.(Kau.) II. vi (3).6.2; SV. (Jai.) iv.30.7; नदीं यन्त्यप्सरसोऽपां तारमवश्वसम् AV. iv.37.3; यस्यामापः परिचराः समानीरहोरात्रे अप्रमादं क्षरन्ति AV. xii.1.9; AV.(P.) xvii.1.7; अपामुग्रमिवायनम्। पतन्तु पत्वरीः AV. (P.) ii.87.3; याः ...। आपः पुरस्तात् स्रवन्तीस्ता उ ते विषदूषणीः AV. (P.) ix.11.5; यथापस्समुद्राय समीचीर्वहन्तु श्रियम् AV.(P.) x. 4.7; यस्य देवयजनस्याहवनीयादन्याः प्राचीरापो धावन्ति .... तद्यजेत MaiS. iii.8.4 (iii.97.16); KāṭhS. 25.3 (ii.105.9); KapiKaS. 38.6 (210.20); तस्मादापस्संतता अविच्छिन्ना धावन्ति KāṭhS. 23.6 (ii.82.11); तस्मादापः प्रतीचीर्भूयिष्ठा धावन्ति KāṭhS. 23.8 (ii.84.11); यदन्तरापश्च देवयजनं च पन्था विधावेत् तस्मिन् याजयेत् यं कामयेत नैनमपरो यज्ञ उपनमेदिति KāṭhS. 25.2 (ii.105.2); KapiKaS. 38.5 (210.14); AitBr. 2.1 (36); आपः परिवाहिणी स्थ VājaS. 10.3; VājaS. (K.) 11.2; प्रजापतिः ... तां वागित्येव व्यसृजत। सोर्ध्वादातनोद् यथापां धारा सन्ततैवम् JaimiBr. 2.244 (3); देवयजनमध्यवस्यति यत्रापः पुरस्तात्सुखाः ... अनपस्वरीः ĀpaŚS. xx.1.3; तौ स राजा जरासंधः श्रुत्वाप्सु निधनं गतौ। स्वपुरं शूरसेनानां प्रययौ MahāBhā. ii.13.43; दुर्निवारतमा चैव प्रभग्ना महती चमूः। अपामिव महावेगः MahāBhā. vi.4.28; xii.103.18; प्रकृतिभूतस्य (वायोः) ... कर्माणीमानि भवन्ति तद्यथा ... अपां विसर्गः CaraS. i.12.8; तरन्ति ... पयः पानमुपस्पृश्य वा स्रवन्तीषु चाप्सु AvantiKa. 235.10; महान्तोऽपि हि भिद्यन्ते स्त्रीभिरद्भिरिवाचलाः NītiSā. 1.55; तीराश्मन्तकशिम्बिचुम्बिनमुखा धावन्त्यपः पूर्णिकाः MālaMā. 9.42; न कस्य [च] विना यत्नैरचनैः स्वयमप्सु नौः। प्रवर्तते प्रतिस्रोतः ParaS. 30.29; द्रुतमापो यथा यन्ति निम्नेन मकरालयम् TaiUBhāVā. 23.1 (1); दीपकम् ... अपां समीपे नीत्वा तु ... प्रवाहयेत् NīlaP. 439; इतश्चेतश्चाद्भिर्विघटिततटः सेतुरुदरे BhojPra. 40.12; आपो द्रुताः कृता येन YogVā. iii. 5.13; [स्रोतः ... अप्सु Vaija. 227.3]; **1Aiv** seven types of water, i.e. seven rivers अस्मा आपो मातरः सप्त तस्थुर्नृभ्यस्तराय सिन्धवः सुपाराः RV. viii. 96.1; सप्तापो देवीः सुरणा अमृक्ताः RV. x.104.8; आपः सप्त सुस्रुवुर्देवीः AV. vii.112.1; AV. (P.) xvii.23.2; सप्तापःस्वपतो लोकमियुः AV. (P.) xvi. 103.11; **1Av** water of river in general राजा ... नद्योरु वि गाहते ऽपामूर्मिं सचते ṚV. ix.86.8; शान्तिं करिष्यन् ... स्रवन्तीभिरद्भिरुदकुम्भम् ... पूरयित्वा KauṣiGS. iv.1.1; अतन्द्रिताः शीघ्रमपो वहन्ति .... नद्यः MahāBhā. v.29.10; आपः स्रोतस्सु नदीषु (गृह्यन्ते) ŚvetāUBh. 121.6 (*on* 1.15); सरितां चापस्तनूकुर्वन् निशा इव। उद्दामः समभूत् ... ग्रीष्मऋतुस्तदा TrisaŚaPuC. i.1.80; नद्यः ... सुदुघाः सुष्ठु अपां दोहनकर्त्र्यः KarmaNi. 6A.6; **1Avi** water of the river Saraswatī अपां सरस्वती ज्येष्ठा AV. (P.)xvi.13.1; सारस्वतीरापः MaiS. iv. 3.9 (iv.49.7); iv.3.10 (iv.49.17); अपो देवा मधुमतीरगृभ्णन् VājaS. 10.1; VājaS.(K.) 11.2; हित्वा हालाम् ... बन्धुप्रीत्या समरविमुखो लाङ्गली याः सिषेवे। कृत्वा तासामभिगममपां सौम्य सारस्वतीनामन्तःशुद्धस्त्वमसि भविता वर्णमात्रेण कृष्णः MeghDū. 49; **1Avii** water of the river Sarayu असमञ्जो गृहीत्वा ... दारकान् सरय्वाः प्रक्षिपन्नप्सु रमते तेन दुर्मतिः Rāmā. ii.32.15; **1Aviii** water of the river Gaṅgā शम्भोर्जटाजूटतटादिवापः। ... पुरान्निरीयुर्मुरजिद्ध्वजिन्यः ŚiśuVa. 3.65; अपां प्रवाहो गाङ्गोऽपि समुद्रं प्राप्य तद्रसः। भवति NītiSā. 5.8; हैमवतीभिरद्भिरर्के तमिवापूरयितुं विशत्युदीचीम् PṛthvīVi. 7.48; (अवतीर्णाः गोपकन्याः) राधामा(दा)य मध्ये विधिविहितवधूं जाह्नवीया इवापः